

ΜΑΡΤΥΡΙΚΑ ΠΑΘΗ ΚΑΙ ΘΥΣΙΕΣ ΦΑΝΑΡΙΟΥ

- **Ευαγγελισμός της Θεοτόκου και Ευαγγελισμός του μαρτυρικού Γένους μας**
- **Το Οικουμενικό Πατριαρχείο υπήρξε η μόνη κιβωτός σωτηρίας του Γένους μας**

Σε μια στιγμή πόνου και ηθικής εξάρσεως ο περίφημος θεολόγος και ιεροκήρυκας Ηλίας Μηνιάτης, ενώ εκήρυττε στον Ιερό Ναό της Ελληνικής Κοινότητας της Βενετίας έπλεξε την προς την Θεοτόκο αποστροφή του λόγου του, ο οποίος είναι η κατάθεση της ψυχής του για την εθνική παλιγγενεσία που την οραματίστηκε μέσα από την Ορθόδοξη Εκκλησία, το μαρτυρικό Οικουμενικό μας Πατριαρχείο. Ο συγκλονιστικός εκείνος λόγος έχει ως εξής:

«Έως τότε, πανακήρατε κόρη, το μαρτυρικό έθνος των Ελλήνων θα ευρίσκεται στα δεσμά μιας ανυποφέρτου δουλείας; Έως τότε θα βασιλεύονται από την ημισέληνο οι χώρες εκείνες στις οποίες ανέτειλε με ανθρώπινη μορφή από την ηγιασμένη σου γαστέρα ο μυστικός της Δικαιοσύνης Ήλιος; Αχ Παρθένε, ενθυμήσου πως στην Ελλάδα για πρώτη φορά παρά σε άλλο τόπο έλαμψε το ζωηφόρο φως της αληθούς πίστεως. Το ελληνικό Γένος εστάθη το πρώτο, που άνοιξε τις αγκάλες και εδέχθη το Θείο Ευαγγέλιο του Μονογενούς σου Υιού. Τούτο έδωσε στον κόσμο τους διδασκάλους, οι οποίοι με το φως της διδασκαλίας τους εφώτισαν τις αμαυρωμένες καρδιές των ανθρώπων.

Λοιπόν, εύσπλαχνε Μαριάμ, παρακαλούμεν σε δια το “Χαίρε” εκείνο, που μας επροξένησε την χαρά, δια τον αγγελικό εκείνο ευαγγελισμό, που εστάθη της σωτηρίας μας το προοίμιον, χάρισέ του την προτέρα του τιμή. Σήκωσέ το από τα δεσμά στο σκήπτρο, από την αιχμαλωσία στο βασίλειο. Και αν αυτές οι φωνές μας δεν σε παρακινούν στα σπλάχνα, ας σε παρακινήσουν οι φωνές και οι

παρακλήσεις των αγίων σου που ακαταπαύστως φωνάζουν απ' όλα τα μέρη της μαρτυρικής Ελλάδος. Φωνάζει ο Ανδρέας από την Κρήτη, φωνάζει ο Σπυρίδων από την Κύπρο, φωνάζει ο Ιγνάτιος από την Αντιόχεια, φωνάζει ο Διονύσιος από την Αθήνα, φωνάζει ο Πολύκαρπος από την Σμύρνη, φωνάζει η Αικατερίνα από την Αλεξάνδρεια, φωνάζει ο Χρυσόστομος από την Βασιλεύουσα Πόλη, και καθώς σου επιδεικνύουν την σκληροτάτη τυραννίδα των αθλίων Αγαρηνών ελπίζουν από την άκρα ευσπλαχνία σου την απολύτρωση του Ελληνικού Γένους».

Οι λόγοι αυτοί του Ηλία Μηνιάτη επαληθεύθηκαν και όντως η Θεία Πρόνοια κατηύθυνε τοιοιτοτρόπως τις εξελίξεις ώστε η εθνική παλιγγενεσία του Γένους μας, ο Ευαγγελισμός του ρωμαϊκού, να συμπέσει με τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου.

Πρωτομάρτυρες στον αγώνα τούτο υπήρξαν οι Οικουμενικοί Πατριάρχες και οι Μητροπολίτες του Φαναρίου και πριν από την Επανάσταση μέσα στο διάβα των αιώνων, αλλά κυρίως μετά την 25η Μαρτίου του 1821. Πρώτος μεγαλομάρτυρας ο απαγχονισθείς Πατριάρχης Άγιος Γρηγόριος ο Ε΄ και μαζί του οι συνοδικοί Μητροπολίτες Εφέσου, Αγχιάλου και Νικομηδείας, που απαγχονίστηκαν την 10η Απριλίου 1821, ημέρα της Κυριακής του Πάσχα.

Μετά από λίγες μέρες ακολούθησαν τον μαρτυρικό τους θάνατο και οι Πατριαρχικοί Μητροπολίτες Δέρκων, Αδριανουπόλεως, Τυρνόβου και Θεσσαλονίκης, ενώ την ίδια ημέρα απαγχονίστηκε και ο αρχιδιάκονος του Πατριάρχου Γρηγορίου του Ε΄, Νικηφόρος.

Ταυτοχρόνως, απαγχονίστηκε στην Αδριανούπολη, όπου εφησύχαζε, ο πρώην Κωνσταντινουπόλεως Κύριλλος ΣΤ΄, ο οποίος προσευχόμενος επί του τόπου της αγχόνης μυστικώς εφώνασε ισχυρά το: «Μνήσθητί μου Κύριε, εν τη Βασιλεία σου».

Είναι χαρακτηριστικά τα όσα καταγράφονται αψευδώς σχετικά με τον μαρτυρικό θάνατο των πατριαρχικών Μητροπολιτών που μετά τον Πατριάρχη Γρηγόριο τον Ε΄ επέδειξαν γενναιότητα και θυσιαστική αυταπάρνηση ως αληθείς ποιμένες της Εκκλησίας, ως γνήσιοι Φαναριώτες αρχιερείς. Ο Σ. Τρικούπης αναφέρει ότι οι «οι φιλόχριστοι αυτοί αρχιερείς, ενώ μετεφέροντο στον τόπο της φρικτής ποινής μέσα σε ένα πλοιάριο όλοι μαζί, προετοιμάστηκαν πλήρεις πίστεως και ευλαβείας να αποβιώσουν. Έψαλαν οι ίδιοι τη νεκρώσιμη ακολουθία, ικέτευσαν τον Θεό υπέρ αναπαύσεως των ψυχών τους και ευλόγησαν ο ένας τον άλλον λέγοντας το: «Μακαρία η οδός, ην πορεύη σήμερον». Οι αρχιερείς αυτοί καθώς αποχωρίζονταν ο ένας από τον άλλον για να απαγχονιστούν ο καθένας σε ιδιαίτερο τόπο, έδωσαν τον τελευταίο ασπασμό μεταξύ

τους, λέγοντας εν συντριβή καρδίας «καλή αντάμωση, αδελφοί, εις την άλλην ζωήν».

Ο δε γηραιός Μητροπολίτης Δέρκων ωσάν να ευλογούσε τον θάνατό του υπέρ της πίστεως και της Πατρίδος, ευλόγησε τρεις φορές σταυροειδώς την θηλιά, την οποία πέρασε ο ίδιος στον λαιμό του λέγοντας «*Εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος*», και φώναζε γενναία προς τον αγχονιστή: «*Εκτέλεσε την εντολή του ασεβούς Κυρίου σου*».

Τα παραπάνω γραφέντα είναι ελάχιστα παραδείγματα εν σχέσει προς τα αναρίθμητα μαρτύρια, τις θυσίες και τα πάθη του εσταυρωμένου Οικουμενικού Πατριαρχείου υπέρ του Γένους μας. Δώδεκα Οικουμενικοί Πατριάρχες μαρτύρησαν φρικτά, δεκάδες-εκατοντάδες Πατριαρχικοί αρχιερείς και χιλιάδες απλοί κληρικοί και μοναχοί εγεύθησαν το ποτήριο του θανάτου υπέρ πίστεως και πατρίδος.

Από τα πρώτα μέλη της Φιλικής Εταιρείας υπήρξαν οι κληρικοί του Οικουμενικού Πατριαρχείου και μάλιστα Αρχιερείς των οποίων ο αριθμός ανέρχεται περίπου στους 81. Γι' αυτό ο υπασπιστής του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, ο Φώτιος Χρυσανθόπουλος ή Φωτάκος, έγραψε: «*Ο αξιοσέβαστος κλήρος των Ελλήνων χριστιανών ευρίσκετο τότε παντού εμπρός και έδιδε την βαρύτητα και την βεβαιότητα στον σκοπό της επανάστασεως και γι' αυτό στους Έλληνες εφάινετο ότι η σημαία της επανάστασεως είναι στα χέρια του Θεού, δια των λειτουργών της θρησκείας του*».

Σε άλλο σημείο ο Φωτάκος πλήρης συγκινήσεως αναφωνεί: «*Ευτυχισμένη ήταν η ημέρα της επανάστασεως της ελληνικής φυλής, διότι και τότε και προ χρόνων ακόμη το έθνος είχε και τον θεόπεμπτο και σεβάσμιο κλήρο ως οδηγό του... Ο κλήρος παρουσιάστηκε εμπρός με τον σταυρό και με το όπλο στα χέρια του, έβαλε την φωνή εκ μέρους της θρησκείας και έδωκε το σύνθημα «Πατρίς και Θρησκεία»... εσυμβούλευσε, ευλόγησε, αγίασε τα όπλα, ύψωσε την σημαία του σταυρού... Έκαστος δε κληρικός επήρε πλέον ως έργο του πολέμου να παρευρίσκεται παντού στα στρατόπεδα και στα φροντιστήρια για να ετοιμάζει τα πολεμοφόδια και τις τροφές, όχι μόνον με τα ίδια έξοδα και θυσίες αλλά και με τα ίδια του τα χέρια... Άλλοι εξ αυτών πολεμούσαν τον εχθρό της πίστεως και της πατρίδος, μαζί με τους στρατιώτες και άλλοι πάλι να στέκονται έμπροσθεν του Υψίστου και να επικαλούνται την εξ ύψους βοήθεια... Έτσι δε ενεργείται η Ελληνική Επανάσταση από όλες τις τάξεις των κληρικών, των αρχιερέων, των ιερέων, των μοναχών και των μοναζόντων εις τα ιερά καταγώγια, τα οποία έγιναν κοινά δια την εθνική ελευθερία*».